

ပျို့တောင်ကစိန်ဖုတ်

လါမာ ၂၀၁၁၊ ၂၀၁၀နံ/ခွဲအုပ်အုပ်ကွဲ - ၂၀၁၀-B၈

နအဖခးလါမိကျိဖးဒိပ်မဟးဂါဒူဖိသဝိဖိအကီးကျိးဖဲဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှၢ်

သဝိဖိခံဂါ အကီးထူၣ် ဘူးကအိၣ် အထူၣ် ၃.၀၀၀ ယာ်ယာ် မှၣ်အူအိၣ်ဟးဂါကွဲၣ်ဖဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. မှၣ်အူအိၣ် စးထီၣ်ကံၢ်ထီၣ်ဖဲဒုၣ်လါနအဖ ခလရ#၅၄၈ ခးကျိဖးဒိပ်ဒီးလါထံၣ်ဖဲဒုၣ်လါကီးကျိးပူၤန့ၣ် ပုၤပိၣ်ခါလါအယုၢ်ပူၤဖျးအသးဖဲတၢ်ဒုးလါ နအဖ ခလရ#၅၄၈ဒီး ခွဲအဲၣ် အဲၣ်လ်အူၣ်သုးလါအဟူးဂါတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤဖဲလါအူၣ်ဖြၣ် ၂၃၁၁၀နံအနံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝိသါဂါအံၤဂုၢ်ကျိးစၢၤက့ၤသ့ၣ်လီၤက့ၤအ ကီးထူၣ်ဘၣ်ဆၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်လၢၣ်ဘၣ်လၢၣ်စ့ဒီးဂံၢ်ဘါလါအသ့ၣ်လၢၣ်ကွဲၣ်ဖဲလါလွံၢ်နံၣ်အတီၢ်န့ၣ်လီၤမၢ်ကွဲၣ်ဖဲဒုၣ်လါလၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါအူၣ်ဖြၣ် ၂၃၁၁၀နံနံၤန့ၣ်အဖသုးခလရ#၅၄၈ သုးကျိၤခံကျိၤလါဟံၣ်ယုၢ်သုးဖိခဲလၢၣ်(၇၀)ဂါန့ၣ်လီၤဖဲဖဲဖဲ...သဝိ.ဝီၢ်ရီ(ဝင်းယော်) ကီၢ်ဆၣ်ဖဲဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှၢ်ပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂါလါအဒိၣ်ကတၢၢ်တဘျီလါဖဲ... ဟီၣ်ကဝီၤဒိတဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဆၣ်ထီၣ်တနံၤဖဲ လါအူၣ်ဖြၣ် ၂၃၁၁၀နံ သုးကျိၤလါအဘၣ်တၢ်တိခိၣ်ရိၣ်ဖဲအါလါသုးခိၣ်အိၣ်ကွီၣ်စိလဲၤန့ၣ်ဖဲဖဲ ဖဲ...သဝိလါအိၣ်စိၤစုၤဒီးဖဲ...သဝိတန့ၣ်ရံၣ် ကျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တယာ်ကွဲၣ်လါကဘၣ်ဖဲ ဂါခိ ၁၀န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်အဖဲသ့ၣ်သုးဘူးထီၣ်အသးအူၣ်ကီၢ်ကျိးဖဲဒဲဖျၢၣ်အမ့ၢ်စိၤတ... ၂၇နံၣ်ဒီးစိၤမ... ၃၇နံၣ်ဒီးပုၤသဝိဖိခံဂါမ့ၢ်သဝိဖိလါဖဲ...သဝိန့ၣ်လီၤ.^၂

တၢ်ဂါတဘျီအံၤတၢ်ဒိန့ၣ်အါဖဲလါအူၣ်ဖြၣ် ၂၃၁၁၀နံအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဟံၣ်ဖျါကီၢ် ကျိးလါတၢ်အမ့ၢ်စိၤ တ... အတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ထူၣ် ၁,၃၇၀ ထူၣ်လါကီၢ်ကျိၣ်တ ဘၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်ဟးဂါကွဲၣ်ဖဲဒုၣ်လၢၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်က့ၤသ့ၣ်လီၤကဒါက့ၤအါ အသိန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂါ-ခွဲအုပ်အုပ်ကွဲ)

တၢ်ဂါတဘျီအံၤတၢ်ဒိန့ၣ်အါဖဲ လါအူၣ်ဖြၣ် ၂၃၁၁၀နံအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဟံၣ်ဖျါကီၢ် ဒဲလါအူၣ်အိၣ်ဒီးကီၢ်ကျိးလါအမ့ၢ်စိၤ မ... အတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ထူၣ် ၁,၃၇၀ ထူၣ်လါကီၢ်ကျိးတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် ဟးဂါကွဲၣ်ဖဲဒုၣ်လၢၣ် ဒီးတၢ်ကဘၣ်က့ၤ သ့ၣ်လီၤကဒါက့ၤအါအသိန့ၣ်လီၤ.(တၢ်ဂါ-ခွဲအုပ်အုပ်ကွဲ)

စိၤတ...ဒီး စိၤမ...တဲလဲလါအဖဲသ့ၣ်ထီၣ်ခွဲအဲၣ်အဲၣ်လ်အူၣ်သုးဖိယဲၢ်ဂါလါသုးရၣ်#၁၆ဟးဆုးကွၢ်တၢ်ဖဲတရူးလါ နအဖသုးခလရ#၅၄၈ တရူးဟဲတုၤဒ်ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ခွဲအဲၣ်အဲၣ်လ်အူၣ်သုးရၣ်#၁၆အံၤဟူးဂါဖဲဖဲ ၂...သဝိခိၣ်ယၢၤဒီးဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအါတက့ၢ်န့ၣ် အိၣ်ဖဲဒုၣ်လါ တၢ်ခိၣ်ထီၣ်လိၣ်သးအလီၢ် ဖဲ သုးတၢ်ထီၣ်ဒုးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဖဲ ၁၉၉၇နံၣ် ဒီး ခွဲအဲၣ်ယုၢ်.ခွဲအဲၣ်အဲၣ်လ်အူၣ် ဟူးဂါက့ၤဖဲဒုၣ်လါ

^၁ ခွဲအုပ်ကွဲၣ်မၤလီၢ်မၢ်ကွဲၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မၤလါတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်ထဲဒုၣ် လံာ်မဲၢ်ဖျၢၣ်အခိၣ်ထံးတဖျၢၣ်ဒီး လါလံာ်ဖျၢၣ်လါတၢ်မၤလီၢ်မၢ်ကွဲၣ်အါတဖၣ် အခါၣ်စးပသုက့ၤဖဲဒုၣ်တၢ်ထီၣ်ဒိၣ်သၢတီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝိလါတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အါဖဲလံာ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် အမံၤဒီးသိးလိာ်အသးအဖဲ လါတၢ်နီၤဒီးအါကသုအဂီၢ် လါဖ... အလီၢ်ပသုဖဲ...ဒီးဖဲ ၂...န့ၣ်လီၤ.

^၂ သဝိဖိလါကညီကီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒူသဝိပူၤတဖၣ် ထီၣ်ထီၣ်ဖဲအဒဲဖိ လါအတၢ်မံးအိၣ်မၤအိၣ်ဒီးသိးကအိၣ်ဘူးထီၣ် အတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အကါဒိၣ်ဒီးသိး ကဒိ သၢအတၢ်မၤလီၢ်လါ တၢ်မၤလံာ်ဒီး မၤလီၢ်စုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်လါ ကလုာ်လါဟံၣ်ဒီးတၢ်မၤလီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒဲအံၤ ခွဲအုပ်အုပ်ကွဲၣ်လံာ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလါအပူၤကွဲၣ် တဖၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါအါဒီးနအဖ ပုၤန့ၢ်မိန့ၢ်ကမီၤတဖၣ်မၤမံးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအမံးလီၤစုၤလီၤတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူအကျိၤအကျဲဖဲတၢ်အိၣ်မူလါနအဖတၢ်ဟီၢ်လိာ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ.လါတၢ်အဒိအဂီၢ်ကွဲၣ်ဖဲ “တၢ်ဟးဆုးကွၢ်တၢ်, တၢ်မၤမံးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဒီးတၢ်မၤဆူၣ်မၤမံးဖဲတီၢ်အူၣ်ကီၢ်ရှၢ်ပူၤ” ခွဲအုပ်အုပ်ကွဲၣ်လါမံးပထုဘၢၣ် ၂၀၀၉နံၣ်.

ကိုဆက်ကိးဘဉ်ဒဲးအပူပူဖူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.^၃ စီၤတ...ဒီးစီၤမ... တဲဘဉ်ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်ပူၤထာ်တၢ်ကစီၣ်ဖိလၢ အဲသ့ၣ်ယုၢ်ကွံၣ် လၢအတၢ်မၤလီၢ်ခိဖျါပျံၤဝဲလၢအဲသ့ၣ်ကဘဉ်ဒဲးဘဉ်ထံးဘဉ်ဖုးလၢ နအဖသးခလရ#၅၄၈ဒီးခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်သးရၢ်#၁၆တၢ်ခးလိာ်သး အဘၢ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤတ... ဒီး စီၤမ... ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပျံၤဖျါကိးဝဲလၢ တၢ်ကဟ်ဒုၣ်ဟ်ကမၢ်အဲသ့ၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်အဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိးဒဲး လၢအမ့ၢ် သ ဝိဖိအတၢ်န့ၣ် တဘျီတခါခိၣ် ခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ် အိၣ်ကဒုဝဲအဲသ့ၣ်ဟးဝုၤဝီၢ်အ ဆၢကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤဆၢကဒါက့ၤတၢ်တခါ နအဖသးဖိ ဟ်ဒုၣ်ဟ်က မၢ်ဒဲကစၢ်တဖၣ်လၢ, လီၢ်ဆီဒုၣ်တၢ်လၢအဆီၣ်ဖဲဒဲပူၤတဖၣ် လၢအပျဲအိၣ်ကဒု ခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်သးဖိလၢအဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်အဖိခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝိဖိလၢတၢ် ဟ်ဒုၣ်ဟ်ကမၢ်အိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်ကထီၣ်အသး ဝဲတၢ်ဒုးပူၤနအဖသးဖိတဖၣ် ဘဉ်ဒဲးမ့တမ့ၢ်ယီၢ်ဘဉ်ခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်မ့ၣ်ပိၣ်န့ၣ် သဝိဖိတဖၣ်ဘဉ်တၢ်မၤတီၢ် အိၣ်, တၢ်မၤပယုဲမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဟးဂီၤအတၢ်ဖိတၢ်လဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.^၄ နအဖသးဖိ တဖၣ်မၤဟးဂီၤမ့တမ့ၢ် န့ၣ်အုၣ်ကွံၣ်ဒဲးတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်တၢ်ကလုာ်လၢသဝိဖိတဖၣ် ကဘဉ်ယိလီၤကွံၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.^၅ ဘဉ်ယးခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ် ဖါပြဲးကလံၤစိး ဖဲ လုၤချၢၣ်သဝိတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်, နအဖသးခလရ#၁၆မၤပျံၤမၤဖုးသဝိဖိဟ်ဒုၣ်လၢအဆီၣ် ဘူးထီၣ် တၢ်ဒုးစဲးပြဲးကထီၣ်အလီၢ်အိၣ်ဒီး န့ၣ်အုၣ်ကွံၣ်သဝိဖိအဲၣ်လၢပုၤယုၢ်ဒီးတၢ် ဖိတၢ်လဲၤခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ.^၆ နကျဲသန့ၤလၢကဒိသဒေလီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်သးလၢ တၢ်ဟ့ၣ် က့ၤတၢ်ကမၢ်ဒဲန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, သဝိဖိတဖၣ်တဘျီတခါ ယုၤကညးဝဲ ခွၢ်အဲၣ် အဲၣ်လဲ အုၣ်သးဖိတဖၣ် လၢတဘဉ် ခးလိာ်သးဒီး နအဖသးဖိမ့တမ့ၢ် ဒီးလီၤမ့ၣ် ပိၣ်လၢအဲသ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.^၇

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ်ဖဲ လၢအဖြၢၣ် ၂၀၁၀န့ၣ်, ဟ်ဖျါဝဲ စီၤတ..., လၢအကီၢ်ကျိးဘဉ်တၢ်မၤဟးဂီၤအိၣ် လၢ နအဖသး ခလရ#၅၄၈ခးကျိးဒီးတၢ်တံးဒီးမ့ၣ်အုၣ်အိၣ်ကွံၣ်တီၢ်ကျိးဖဲ လၢအဖြၢၣ် ၂၃သီ ၂၀၁၀န့ၣ် န့ၣ်လီၤ. စဲးကူးနီၣ်ဒိဖျါလၢစုၣ် လၢကမၤဖျါအကီၢ်ကျိး န့ၣ်မ့ၣ်အုၣ်အိၣ်ဟးဂီၤ ကွံၣ်ဝဲဒၣ်စၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.(တၢ်ဂီၤ-ခွၢ်အုၣ်အဲၣ်ကွံၣ်)

ဒ်စီၤတ...ဒီးစီၤမ... ယုၢ်ပူၤကွံၣ်အသးလၢ တၢ်ကထီၣ်ခိဖျါအဲသ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျါး အလီၢ်အခါနအဖသးခလရ#၅၄၈ထံၣ်အဲသ့ၣ်ဒီးခးအဲသ့ၣ်ဒီးကျိးန့ၣ်လီၤ. ဘဉ် ဆဉ် ဘဉ်မနုၤ သး ခလရ#၅၄၈ခးသဝိဖိလဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ် ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်မၤလီၤ တၢ်ဝဲတန့ၢ်ဘဉ်. နအဖသး ခလရ#၅၄၈ ကဟ်ဝဲဒဲးသဝိဖိခံၣ်အံၤယုၢ်ပူၤဖျါးအ သးခိဖျါအတၢ်ကမၢ်အိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပထံၣ်အံၤသ့ၣ်လၢ နအဖသးဟ်ဒဲးန့ၣ် ပျာ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်လၢအမ့ၢ် “တၢ်ဒုးပျံ” န့ၣ်လီၤ.

လၢအဖြၢၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်ခါဆၢကတီၢ်ဖဲကညီၣ်ကီၢ်စဲၣ်ပူၤဒီးကီၢ်လၢလီၤတံးဒီးနီၣ်လၢအထီၣ်ဘၢဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်ယုၤကွံၣ်ဒဲးဒဲးဖဲခလရ#၅၄၈ ကျိးဒီးဒဲးသးလီၤတံးဝဲစီၤတ...ဒီးစီၤမ... ကီၢ်ကျိးပူၤဒီးပိၣ်ထီၣ်ဝဲအယိမ့ၣ်အုၣ်ကွံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၣ်အုၣ်အိၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ချၢသး ဒီး အိၣ် ကွံၣ်ဝဲပုၤခံၣ်လၢၣ်အကျိးန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ထုၣ်ဒိတထုၣ်မ့ၢ်တအုၣ်အိၣ်ဘဉ်ဆဉ် တမ့ၢ်လၢအထုးတန့ၢ်လၢဘဉ်အယိ ပုၤသဝိဖိခံၣ်အံၤ ကဘဉ် က့ၤသ့ၣ်လီၤကဒါက့ၤဝဲလၢအသိန့ၣ်လီၤ.

^၃ *Setting up the Systems of Repression: The progressive regimentation of civilian life in Dooplaya District*, KHRG, September 2006; “နအဖသးဖိဒီးမၤသံသဝိဖိလၢအဲသ့ၣ်တဲဝဲလၢအဆဲးကျိးဒီးကညီၣ်ကီၢ်စဲၣ်ပူၤစၢ်ဖိၣ်ကရ” ကညီၣ်ကီၢ်စဲၣ်ပူၤတၢ်ထုၣ်ဖျါးသးမၤဒိၣ်” ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်, ယနုၤအါရံ ၂၀၀၈န့ၣ်. နအဖသိၣ်မ့ၣ်န့ၣ်ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်သန့ၣ်က ဟဲယာ်စၢ်ကိးဒုပျာ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်ဟီၣ်ကဝီၤတနီၤဒီးအတၢ်ဂုၢ်ကျိးစၢၤမၤလဲၤထီၣ်အတၢ်ဟဲဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်ကွံၣ်ဖဲ “ဒိၣ် ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်အိၣ်ခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်အတၢ်သဘဉ်သ ဘုၣ် ဖဲဒုပျာ်ယာ်ဒီး ဖိအဲၣ်ကီၢ်ရၢ်ပူၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘဉ် တၢ်ဘၢအတၢ်ဂုၢ်ကီ” ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်, ဖါဗြၢၤအါရံ ၂၀၀၉န့ၣ်. ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်မၤနီၣ်မၤမၤစၢ်ကိးတၢ်မၤတံးတံးဒီးတၢ်မၤအါမၤလီၤတၢ်မ့ၣ်အုၣ်အိၣ်တကးအပူၤလၢဘဉ်တၢ်မၤအီၤလၢဒိၣ်ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်ဟ်ဒုၣ်ဟ်ကမၢ်ပုၤသဝိဖိဒိအမၤစၢၤခွၢ်အဲၣ် အဲၣ်လဲအုၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဖဲ “ဒိၣ်ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်အိၣ်ကီၢ်ဆၢဒီးထီၣ်ဒုးဟံၣ်န့ၣ်ဖဲကီၢ်တံးကီၢ်ပူ” ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်အဖြၢၣ် ၂၀၁၀န့ၣ်.
^၄ လၢတၢ်အဒိအဂီၢ်ကွၢ်ဖဲ “တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဂုၢ်ကီၢ်ဖိၣ်ထွဲထီၣ်အခဲခိဖျါနအဖသးအတၢ်မၤမံးမၤစၢၤဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲချၢၣ်လွၢ်ထုၣ်ကီၢ်ရၢ်ပူ” ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်လဲၤစဲးပ ထ ဘဉ် ၂၀၀၉န့ၣ်. နအဖသးဖိတဖၣ်သ့ၣ်စၢ်ကိး ကျဲသန့ၤအဲၣ်လၢ ဒုပျာ်ယာ်ကလဲၤထံး ဖဲတလၢကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲ ဟူးဂဲၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဖဲ ‘I have no more left in my hands:’ Human rights conditions in southern Ye Township and northern Tavoy District,” HURFOM, November 2008. <http://rehmonnya.org/archives/502>
^၅ “ဒိၣ်ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်အိၣ်ကမ့-နအဖအတၢ်မၤပယုဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢတီၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်” ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ် ယနုၤအါရံ ၂၀၀၉န့ၣ်. “Battalions in Kyauk Kyi Township tax fishpond owners, order huts destroyed,” The Human Rights Foundation of Monland (HURFOM), November 2008. <http://rehmonnya.org/archives/523>
^၆ See, *Setting up the Systems of Repression: The progressive regimentation of civilian life in Dooplaya District*, KHRG, September 2006, pp.60-61
^၇ ကွၢ်ဖဲဒိၣ်ခွၢ်ဘဉ်အုၣ်အိၣ်ခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လဲအုၣ်အတၢ်သဘဉ်သ ဘုၣ်ဖဲဒုပျာ်ယာ်ဒီးဖိအဲၣ်ကီၢ်ရၢ်ပူၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢအတၢ်ဂုၢ်ကီ” (ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်, လါဗြၢၤအါရံ ၂၀၀၉န့ၣ်)

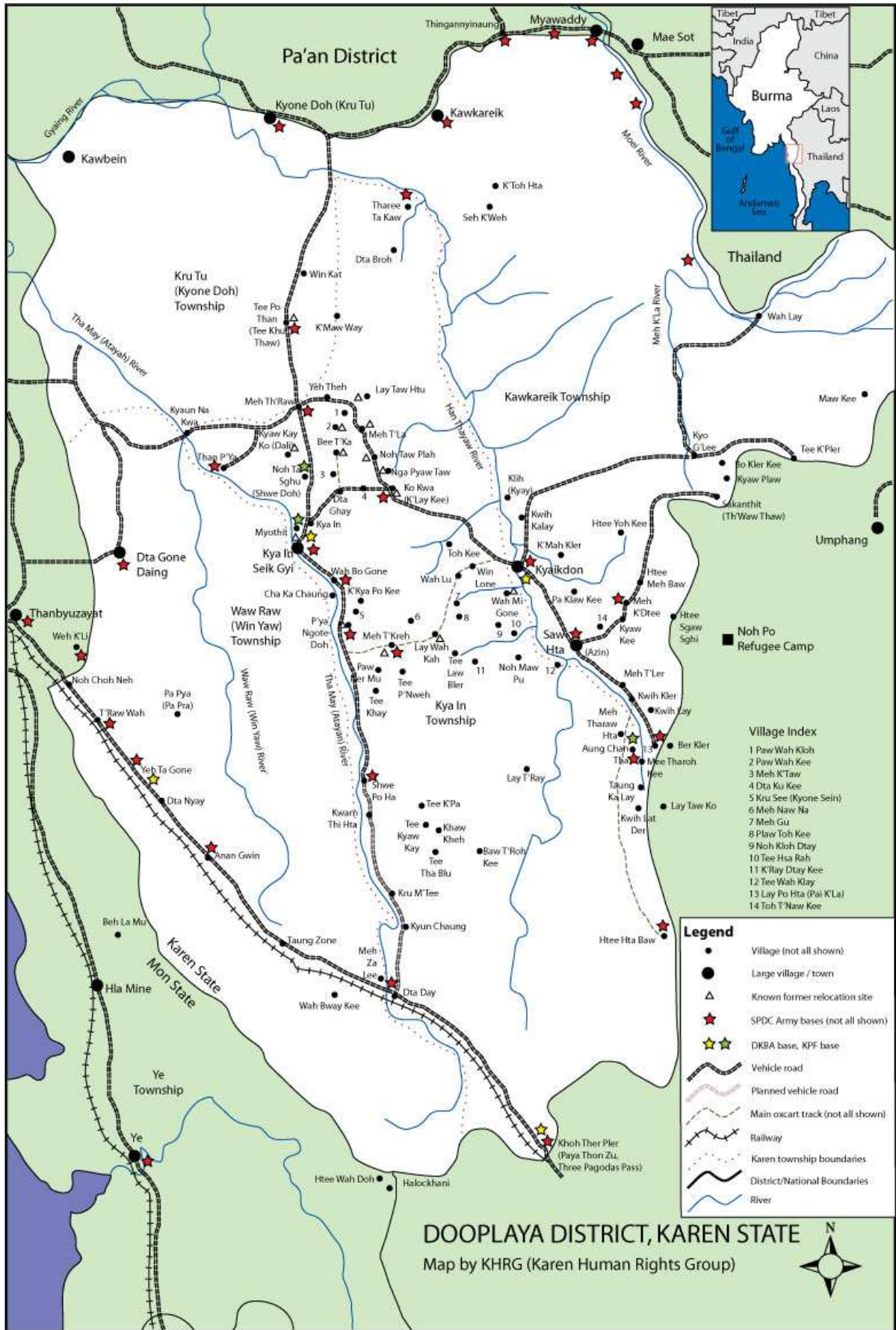
ပုၤသဝီဖိခံၤအံၤတဲဘၣ်ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်လၢစိတ...အကိၣ်ထုၣ်အိၣ်၁၃၇၀ထုၣ်ဒီးစိမ...အကိၣ်ထုၣ်အိၣ်၁၆၀၀ထုၣ်လၢအကိၣ်ကျိးပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤခံၤလၢအံၤကတိၣ်တၢ်အကိၣ်ကျိးအံၤစးထီၣ်လၢအပူၤကွံၣ်လွံၣ်န့ၣ်လံၤလံၤဒီးလိၣ်က့ၤဒၣ်ထဲၣ်န့ၣ်ဒ်သိးကကွးဝဲအထူးကန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.^၁ တၢ်အံၤအခိပညိလၢပုၤသဝီဖိခံၤအံၤ စ့လၢအသ့ၣ်လီၤဘျုးလီၤဝဲဝဲကိၣ်ကျိးအံၤအပူၤဒီးဂံၢ်ဘၢလၢသုလၢဝဲလၢလွံၣ်န့ၣ်အတီၢ်န့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ကလိန့ၣ်လီၤ.စိတ...ဒီးစိမ...တဲဘဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကက့ၤသ့ၣ်ကဒါက့ၤကိၣ်ကျိးတဘျီဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်အိၣ်ခိးကဒီးဝဲဆူမဲၣ်ညါယုန့ၣ်မ့တဖျါန့ၣ်တချုးလၢအဝဲသ့ၣ်ကက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုသ့ၣ်ညါအိၣ်လၢအဂး

- န့ၣ်ခွၢ်ဘၣ်အုၣ်ဒီးခွၢ်အဲၣ်အဲၣ်လ်အုၣ်အတၢ်သဘၣ်သဘၣ်ဖဲန့ၣ်ပျၢ်ယၢ်ဒီးဖၣ်အုၣ်ကိၣ်ရှၢ်ပူၤ န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်”(လၢဖျါတြျုးအါရံၤ ၂၀၀၉န့ၣ်)
- န့ၣ်ခွၢ်ဘၣ်အုၣ်သုးဖိခွဲၣ်ကွံၣ်ဒ်သ့ၣ်တဖၣ်, န့ၣ်ယၢ်သဝီဖိခံၤဟံဆူၣ်သဝီဖိတၢ်လံၤလၢကိၣ်ကွံၣ်တဲၣ်အပူၤ (လၢယန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၀၉န့ၣ်)
- န့ၣ်ခွၢ်ဘၣ်အုၣ်သုးလဲၤခးကညိသဝီလၢကိၣ်ကွံၣ်တဲၣ်အပူၤ(လၢအိးကထိဘၢၣ်၂၀၀၈န့ၣ်)
- ပဒိၣ်တၢ်ပၤလၢအဟံးန့ၣ်တၢ်ဘျုးလၢပုၤဖိခိၣ်လၢနအဖဒီးန့ၣ်ခွၢ်ဘၣ်အုၣ်ခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်လၢန့ၣ်ပျၢ်ယၢ်ကိၣ်ရှၢ်ပူၤ (လၢယုလဲၤ၂၀၀၈န့ၣ်)
- နအဖသုးဖိခံၤမၤသံသဝီဖိလၢအဝဲသ့ၣ်တဲဘဲလၢအဆဲးကျိးဒီးကညိဒိကလုၣ်စၢဖိၣ်ကရၢ,ကညိဒိကလုၣ်တၢ်ထုၣ်ဖျါးသုးမုၢ်ဒိၣ် (လၢယန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၀၈န့ၣ်)
- တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်ယုဆူၣ်ယုစိး ဒီး ကိၣ်ဖဲၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ် န့ၣ်ပျၢ်ယၢ်ကိၣ်ရှၢ်အပူၤ(လၢအိးကထိဘၢၣ်၂၀၀၇န့ၣ်)
- ကိၣ်ဖဲၣ်အတၢ်ဆိၣ်သန့ဒီးတၢ်ဖိၣ်တၢ်ယၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကညိကိၣ်ဖဲၣ်ကလံၤထံး(လၢဖျါတြျုးအါရံၤ ၂၀၀၇န့ၣ်)
- *Setting Up the Systems of Repression: The progressive regimentation of civilian life in Dooplaya District (September 2006)*

တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဆူၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢလိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤတဖၣ်ဖဲတၢ်ပၤဖျါထီၣ်အိၣ်တယံၣ်ဒီးဘၣ်တဖၣ် အိၣ်ဖျါဖဲဖဲခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ် တၢ်ဂီၤလံၣ်ကတြျုး ၂၀၀၈န့ၣ် အပူၤဒီး ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ် တၢ်ဂီၤလံၣ်ကတြျုး ၂၀၀၉န့ၣ်. ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤဒီး ခွၢ်အုၣ်အုၣ်ကွံၣ်တၢ်ပၤဖျါအဂၤတဖၣ် ဒီးလိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ယုထီၣ်အိၣ်သ့ၣ် <http://www.khrg.org>.

^၁ ဘီမုၢ်စၢဖိၣ် “တၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျါကရၢ (FAO) ပၤဖျါဝဲအသိး ကိၣ်ထုၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ယံၣ်န့ၣ် ဝဲအလိၣ်ခဲ တၢ်ကွးအထူးသ့ဝဲလီၤ. ဒီးအထုၣ်န့ၣ် အထီကဘၣ်အိၣ်ဝဲအစ့ၤတတၢ် ၅၀ ခံၣ်တံၣ်မံၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. See: *The Rubber Tree*, Food and Agriculture Organisation of the United Nations, 1977. This assessment is reflected by the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) Secretariat, “Depending on conditions, the rubber tree takes 5-10 years to reach maturity – that is, the stage when tapping can be started (the criterion for this is a specific circumference of the trunk, 50cm at 1 m height).” See: UNCTAD, “Market Information in the Commodities Area: Plant profile (Hevea brasiliensis),” Last modified April 30th 2008. [http://www.unctad.org/infocomm/anglais/rubber/crop.htm] [Accessed May 13th 2010]

Karen Districts

©Karen Human Rights Group (KHRG), 2005

Scale: 1 cm to 22 km
1 in. to 35 miles